

**БЪЛГАРСКИ
ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ**
Бул. "Акад. Иван Гешов" №15, 1431 София.

**BULGARIAN
MEDICAL ASSOCIATION**
15, Akademik Ivan Geshov Blvd., 1431 Sofia, Bulgaria.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

BULGARIAN

DATE

130 КД 2/17
29.05.17

Tel. +359 2 954 11 69, +359 2 954 11 26, +359 2 954 11 81, Fax: +359 2 954 11 86,
e-mail: blsus@mail.bg

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

изх. №
..... 2017 г.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

**ДО
Г-Н БОРИС ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ
СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТАНОВИЩЕ

От Д-р Венцислав Цветанов Грозев – председател на УС на БЛС, БУЛСТАТ 121855943, със седалище и адрес на управление: Гр.София, бул.“Иван Евст.Гешов“ № 15

Относно:

Конституционно дело № 2/2017 г. за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.40, ал.1, т.2 от Закона за здравното осигуряване /ЗЗО/, в частта ѝ относно работещите по чл.4, ал.3, т.1 от Кодекса за социалното осигуряване /КСО/ пенсионери във вр. т.6 на чл.40, ал.1 ЗЗО, с разпоредбата на чл.6, ал.2, чл.17 и чл.60, ал.1 от Конституцията.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл.18, ал.2 от Закона за Конституционен съд и чл.20а, ал.2 от Правилника за организация на дейността на Конституционния съд, депозираме писмено становище по искането на тричленен състав, I колегия, 8 отделение на Върховния административен съд на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.40, ал.1, т.2 от Закона за здравното осигуряване /ЗЗО/, в частта ѝ относно работещите по чл.4, ал.3, т.1 от Кодекса за социалното осигуряване /КСО/ пенсионери, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност.

Считаме направеното искане за формално допустимо, но по същество неоснователно, с оглед което същото следва да бъде оставено без уважение на основание аргументи, които моля да вземете предвид при постановяване на решение по същество и в частност:

Съгласно чл. 40, ал.1, т.2 от ЗЗО лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване се осигуряват авансово върху месечен доход, който не може да бъде по-малък от минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица и за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители, определени със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, и окончателно върху доходите от дейността и доходите по т. 3, през календарната година, съгласно справка към данъчната декларация по реда на чл.6, ал. 9 от Кодекса за социално осигуряване; регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители, произвеждащи непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за тази дейност; вноските се внасят за сметка на самоосигуряващите се лица до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят, а окончателната осигурителна вноска най-късно в срока за подаване на данъчната декларация по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Здравноосигурителната система на Република България е изградена на принципана солидарност - здравноосигурителните вноски се натрупват в един общ фонд, а при нужда всяко здравноосигурено лице има право на черпи ресурс, с оглед гарантиране на конституционно прогласеното в чл.52, ал.1 от Конституцията право на здравно осигуряване, изразяващо се в безплатно осигуряване на качествена, достъпна и навременна здравна помощ. Принципа на солидарност почива на съвместното посрещане и споделяне на рисковете от негодите на живота и на непредвидимите явления, поради непрекъснатото усложняващите се социално-икономически, производствени, пазарни и други връзки и взаимоотношения, както и

отношения на зависимост, поради които човек не може да живее и оцелее сам без помощта и съдействието на другите.

Съгласно чл. 1, ал.2 от Закона за здравното осигуряване здравното осигуряване е дейност по набирането на здравноосигурителни вноски и премии, управлението на набраните средства и тяхното разходване за закупуване на здравни дейности, услуги и заплащане на стоки, предвидени в този закон, в националните рамкови договори (НРД) и в застрахователните договори, а съгласно ал.3 здравното осигуряване е задължително и доброволно.

Съгласно чл.2 от ЗЗО задължителното здравно осигуряване е дейност по управление и разходване на средствата от задължителни здравноосигурителни вноски за закупуване на здравни дейности, което се осъществява от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и от нейните териториални поделения - районни здравноосигурителни каси (РЗОК). Задължителното здравно осигуряване предоставя пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК. Набирането на средства от задължителните здравноосигурителни вноски, които се определят със закон, се осъществява от Националната агенция за приходите.

Срещу задължението за внасяне на здравноосигурителни вноски стои правото на здравно осигуряване, което по същество се изразява в получаване на здравни услуги чрез предоставяне на медицинска помощ по чл.35, ал.1 от ЗЗО, която е дължимата престация при настъпване на осигурените социални рискове. Това е и основният смисъл на системата на здравно осигуряване.

Подобно разрешение е в унисон с принципите за социалната и правова държава, закрепени в Преамбюла на КРБ.

Здравното осигуряване в част от осигурителната система на държавата, а създаването на толкова и такива условия, които да обезпечат социалната сигурност, като висш държавнически ангажимент, означава именно държавата да положи постоянни усилия за покриване на неблагоприятните последици от настъпването на осигурителни събития – социални рискове.

Основен мотив за липса на противоконституционност на разпоредбата на чл.40, ал.1, т.2 от ЗЗО е че лицата упражнили правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст, продължавайки своята трудова дейност, поставят себе си в по-голяма опасност от неблагоприятно въздействие на здравословното състояние, предвид редица фактори от обективна страна – възраст, съпътстващи заболявания и т.н., които създават обоснован риск за увреда и в този смисъл логично е последните да не са освободени от задължението за заплащане на здравноосигурителни вноски. Освобождаването от заплащане здравноосигурителни вноски би поставило работещите

пенсионери в привилегировано положение пред всички останали лица, осъществяващи трудова дейност, доколкото и едните, и другите срещу полагания от тях труд получават определен доход. Неработещите пенсионери, на свой ред, не получават допълнителни доходи, освен определения размер на пенсия, предвид което корелацията считаме за неправилна. Освобождаването от заплащане на здравноосигурителни вноски на полагащите труд лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, би ги поставило в привилегировано положение по отношение на всички останали физически лица, полагащи труд по трудови, извънтрудови правоотношения или като самоосигуряващи се лица, което считаме не само на неоправдано, но и като такова застрашаващо социалната сигурност. В тази връзка следва да се отбележи, че смисълът на здравното осигуряване е набирането и солидарното преразпределение на здравноосигурителни вноски, от лица, които са в състояние да полагат труд. В този смисъл работещите пенсионери по наше мнение следва да споделят социалната тежест наравно с останалите работещи членове на обществото.

Не може да се сподели и становището на съда, че характерът на здравноосигурителната вноска, която лицата по чл.4, ал.2, т.1 следва да правят има характер на данък. По своята правна природа данъка е принудително, невъзвръщаемо и безвъзмездно (без пряка насрещна облага) плащане, наложено едностранно и по общ ред от държавата. То е елемент на бюджетния приход, който в едно с другите приходи се разпределя за посрещане на обществените потребности. Налага се на определени групи обекти или лица и при липса на доброволно плащане се събира принудително от имуществото на данъчно задължените лица. Не такъв е характера на събираните според нас здравноосигурителни вноски, доколкото при тях липсва елемента безвъзмездност, тъй като срещу тях лицата получават насрещна престация, а именно медицинска помощ, в обеми определени в законодателството. Срещу заплащането на здравноосигурителни вноски последните ще са в състояние да получат по-качествено и по-достъпно здравеопазване. Именно поради основната разлика в характера на данъците и осигурителните вноски, не може да се сподели наведеният довод, че работещите пенсионери получават насрещна престация срещу здравноосигурителните вноски, които правят на основа на полагания от тях труд.

В този смисъл не следва да се подкрепи становището, че въведеното към момента задължение за заплащане на здравноосигурителни вноски от работещите пенсионери в обсега на задължително осигурените лица противоречало на същността, смисъла и основната цел на общественото осигуряване, а събираните от тях

осигурителни вноски да са с характер на данъчно задължение и като такова е в нарушение на чл.6 на Основния закон.

Разпоредбата на чл. 51, ал. 1 от Конституцията прогласява като основно право на гражданите правото на обществено осигуряване и социално подпомагане, което по своята същност е социално право, за което държавата има основен ангажимент. Това е нейно задължение, което се предопределя от преамбюла на Конституцията, където е обявена за „социално държава“. Законодателят е този, който преценява по целесъобразност каква система за обществено осигуряване да приеме и въз основа на какви принципи то да се осъществява в съответствие с конституционните норми.

В резултат на изложеното считаме, че не е налице нарушаване на въведеният в Конституцията на РБ принцип за равенство на гражданите пред закона, както и че не са нарушени нормите на чл.60, ал.1 от КРБ, както и нормата на чл.52, ал.1 и чл.17 от КРБ, във вр. с чл.1 на Протокол № 1 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание гореизложеното моля да оставите без уважение искането за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.40, ал.1, т.2 от Закона за здравното осигуряване /ЗЗО/, в частта ѝ относно работещите по чл.4, ал.3, т.1 от Кодекса за социалното осигуряване /КСО/ пенсионери във вр. т.6 на чл.40, ал.1 ЗЗО, с разпоредбата на чл.6,ал.2, чл.17 и чл.60, ал.1 от Конституцията.

С уважение,

Д-р Венцислав Грозев

Председател на УС на БЛС